

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

Jak se tam dostat

Z Prahy létají do města Van Turkish Airlines, mezipřistání je v Istanbulu. Letenka stojí obvykle kolem 12 tisíc korun.

Kde se ubytovat

Büyük Urartu Oteli****

Cumhuriyet Cad. 32, Van
Dvojlůžkový pokoj: 70 – 90 eur se snídaní
www.buyukurartuotel.com

Akdamar Hotel***

Kazim Karabekir Cad 9, Van
Tel.: (432) 214 99 23
Dvojlůžkový pokoj: 70 eur se snídaní

Starozákonní
vlysy zdobí
stěny kostela
sv. Kříže

V dobrém stavu je ale uchován kostel sv. Kříže, vrcholná umělecká památka místa. Skvostné vlysy zobrazují biblické výjevy, podobně jako fresky uvnitř, které však už nejsou v tak dobrém stavu. Na jaře 2007 Turecko dokončilo obnovu této památky. Přes žádost Arménů však kostel sv. Kříže nebude sloužit jako svatostánek, ale pouze jako muzeum.

Muzeum ve Vanu

V archeologickém muzeu je v přízemí expozice urartské civilizace, která ukazuje soubor uměleckých předmětů, jako jsou šperky, náušnice, bronzové pásy, náramky, koňská udidla a různé věci domácí potřeby. Na malém dvorku jsou poskládány keramické nádoby, jejichž tvar se na Blízkém východě používá dodnes.

V prvním poschodí následuje etnografická expozice, která začíná přehlídkou nádherných koberců z východní Anatólie. Pokračování výstavy však už není tak příjemné. Expozice se mění v morbidní přehlídku různě polámaných lebek a kostí. Vše s překvapivými nápisy: Oběti arménského teroru.

Genocida Arménů

V Turecku se o tragických událostech z přelomu 18. a 19. století víceméně mlčí. Série masakrů arménského obyvatelstva začala na konci 19. století, kdy během arménského povstání v letech 1894 – 1896 zahynulo asi 200 tisíc Arménů. Během I. světové války se Arméni ve snaze o zřízení samostatného státu spojili s Ruskem, ale turečtí nacionalisté rusko-arménskou armádu rozdrtili a arménské obyvatelstvo zmasakrovali. Od počátku roku 1915 byli Arméni sloužící v turecké armádě odzbrojováni a poté v tichosti likvidováni.

24. dubna 1915 bylo v Istanbulu zatčeno a posléze popraveno 235 významných arménských obchodníků. V květnu pak následovalo rozhodnutí o deportaci arménského obyvatelstva bez rozdílu věku a pohlaví. Bylo jim přikázáno vystěhovat se do strážných osad v severní Mezopotámii. Při odchodu z vesnic byli muži často odvedeni stranou a povražděni. Ostatní se museli vydat na strastiplnou cestu, kterou málokdo přežil. Na konvoje vyháněných Arménů byly spolu se zvláštními oddíly, podléhajícími ministerstvu vnitra, poštvány turecké a kurdské kmeny. Kdo do koncentračního tábora přece jen došel, čekala na něj většinou smrt hladem, žízni nebo na následky infekcí. Brzy poté byly stejným způsobem vyklizeny arménské komunity ve střední Sýrii a Kilikii.

Turci dodnes prohlašují, že masakr byl odplatou za arménské útoky. Faktem je, že arménská populace klesla v Anatólii ze dvou milionů na nulu a zmasakrování Arménů se považuje za první genocidu v moderních dějinách. V srpnu 1939 se prý Adolf Hitler zeptal ve svém projevu k nejvyšším armádním důstojníkům: „Kdo dnes ještě mluví o masakru Arménů?“ Koncentrační („sběrné“) tábory, deportace a pochody smrti – nacisté nebyli prvními, kteří tyto metody zahrnuli do svých vyhlazovacích plánů.

V roce 1987 uznal Evropský parlament existenci arménské genocidy a označil její popírání za překážku vstupu Turecka do EU. Na jaře roku 2000 Senát Kongresu USA schválil rezoluci uznávající arménskou genocidu jako historický fakt. Francie letos přijala zákon stanovící sankce za popírání genocidy.

Jenže v Turecku jsou všechny publikace o arménské historii, kultuře, natož o genocidě tabu, a dokonce i turistické brožury s popisem arménských zřícenin vynechávají slovo „arménský“. ■

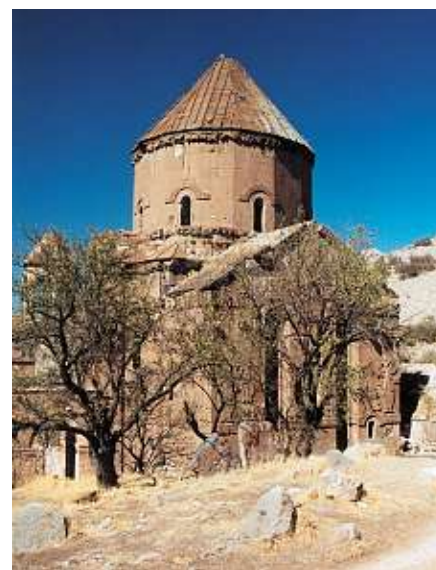
FRANTIŠEK VÍTEK

Pohled
z urartské
pevnosti
směrem na
sever –
jezero Van,
přístav
a trajekt

Arménii, tehdy už byla součástí Byzance, však už v roce 1047 napadli seldžučtí Turkové. Byzanc s nimi prohrála v bitvě, která se odehrála na severních březích jezera Van poblíž dnešního Manzikertu. Současně Peršané ovládli východní a kavkazskou Arménii, což způsobilo politické a kulturní rozdělení Arménů. Svědkem jsou dodnes existující západní a východní dialekty arménštiny. Následovaly další nájezdy a nakonec nadvláda Seldžuků a vznik Osmanská říše.

Nicméně ostrovní poloha částečně chránila stavby před dobyvateli. Z paláce a kláštera se zachovalo pouze několik pozůstatků.

Kostel sv. Kříže na ostrově Achtamar